

BYFORENINGEN FOR ODENSE

En personlig beretning fra Sct. Knudsgade

Af Bodil Erlandsen

Jeg kan ikke påstå, at Sct. Knudsgade hører med til mine tidligste erindringer om min fødebys gadenet, selv om jeg sikkert har gået der ret ofte som barn. I hvert fald har jeg næppe betragtet den under anden synsvinkel, end at den var "kedelig" med sine almindelige, lidt triste huse. I dag har jeg et noget andet syn på gaden, der nu for alvor er kommet i vinden.

Jeg ved ikke, om det er naboskabet til den, også i min barndom, noget "fornemme" Kronprinsensgade, der har bevirket, at husene i Sct. Knudsgade er blevet så ensartet smukke, eller om det tilfældigvis er een bygherre, der har ladet dem opføre, eller det måske er den dagældende byggevedtægt og dens nidkære vogtere for det lille århundrede siden, da Sct. Knudsgade blev skabt, der har haft den afgørende indflydelse, men resultatet er i hvert fald blevet en gade, man i dag glæder sig over. . . . ikke mindst fordi dens beboere nu sætter en masse ind på at bevare dens ensartede og dog så personlige milieu, som enhver med sans

for arkitektur og specielt bymilieu må fryde sig over. I alle belysninger frembyder Sct. Knudsgade et virkelig smukt syn med en fred og harmoni, man må glædes over.

Gaden var tidligere uhyre børnerig, men da færdslen dengang ikke var overvældende, skete der vist egentlig kun sjældent færdselsulykker. I en meget lang periode er det gået Sct. Knudsgade, som det er gået i adskillige af kvarterets andre gader: den var ved at blive en pensionistgade og børn en sjælden vare. Der er sket eller ved at ske en lykkelig ændring i dette forhold, idet mange unge familier i dag erhverver sig et af de gamle, rummelige huse og indretter det i overensstemmelse med tidens krav og ønsker om allehånde faciliteter. Det sidste er sikkert også tiltrængt, for en af mine ungdomsårs tydeligste erindringer om Sct. Knudsgade er netop knyttet til de højst mangelfulde sanitære forhold.

I mine farforældres hjem havde man et faktotum, der var skattet og kendt af slægten i tre generationer. Hun var kommet til mine farforældre i deres præstegård nord for Limfjorden, og

da familien i 1880'erne flyttede til Fyn og fik hjem i Seden Præstegård, en herlig gammel firlænget gård med et meget langt stuehus og en vældig have, der var et eventyr for os bybørn, fulgte Annemarie, kaldet Mitte, med. Hun var i ordets dybeste betydning en "tro tjenerinde" af den slags, der dengang ikke var så helt sjældne, men som vist i dag er utænkelige. Hun delte gode og onde dage med sit herskab, der nærmest og gensidigt betragtedes som familie, og da børnene efterhånden fløj af reden til egne hjem, var Mitte den, der kom, når der var brug for et par ekstra hænder, der både kunne og ville tage fat i lyst som i nød. En skønne dag blev hjemmet i Seden opløst, da farfar faldt for aldersgrænsen, og han og farmor flyttede til Odense. Da kom Mittes store chance til at få foden under eget bord. Det blev i Sct. Knudsgade, i et lille baggårdshus, nr. 5, så vidt jeg husker.

Ad en stejl trappe klatrede man op til Mittes lejlighed, to små bitte værelser, vist også et lille køkken, men hverken bad eller toilet. Sidstnævnte var et af datidens almindelige "lokkummer i gården", og baderiet måtte foregå ved køkkenvasken, men kravene var beskedne, og i hvert fald havde Mitte for første gang i sit lange liv — hun måtte være et godt stykke op i tresserne — mulighed for at lukke sin egen dør! Og hun var lykkelig! Nu endelig kunne hun selv bestemme farten. Hun, der var en læsehest af rang, trods det handicap som ordblindhed, der næppe nogensinde har været erkendt for hendes vedkommende, var ivrig låner på det beskedne bibliotek, i vennekredsen, og hvor

man nu ellers kunne få bøger. Mor fortalte, at Mitte engang havde sagt til hende: — Når jeg går på gaden og får øje på mennesker, som jeg ved, vil bede mig om at gå med hjem og drikke kaffe eller spise, styrter jeg ind i den nærmeste port, for jeg har ikke tid til al den selskabelighed!

Hvordan hun bar sig ad med at klare brændende sommerdage eller iskolde vinterdage under det tynde tag, er mig en gåde, men hun beklagede sig aldrig. Og hun tilbragte en række lykkelige år på sin lille hybel. I øvrigt nåede hun den lykke at få en rigtig, pæn to-værelses lejlighed i Oluf Bagersgade, da min farmor, der var flyttet derhen efter farfars død, døde, og min far og hans søskende enedes om at beholde lejligheden, betale huslejen og overdrage brugsretten til Mitte som tak for alt, hvad hun havde givet gamilien. Desværre nåede jeg aldrig at se Mitte installeret i det nye paulun, fordi jeg på det tidspunkt, ikke boede i Odense, men jeg ved, hun her havde "kronede dage" og fik en dejlig, desværre alt for kort tid, da hun døde nogle måneder efter at være kommet i det nye hjem.

En senere erindring, som også gav mig indblik i Sct. Knudsgade-milieuet, vil jeg lige tage med i denne skildring. Jeg skulle være indsamler for et eller andet velgørende øjemed og havde fået tildelt Sct. Knudsgade, hvad jeg mente hurtigt kunne overstås. Da opdagede jeg, hvor uendelig mange lejligheder disse tilsyneladende små og beskedne huse rummede.

Med undtagelse af ganske enkelte en-

familiehuse viste det sig, at der i langt de fleste af ejendommene var beboelser i kælder, stue, på førstesal og andensal eller kvisten, og at der tillige til de fleste ejendomme hørte baghus, havehus, når det skulle være lidt finere, som også rummede mindst et par lejligheder, så jeg kom til at slide trapper i helt uventet grad – ligesom jeg fik et ganske godt indblik i medmenneskers syn på sagen, jeg sled trapper for. Dette syn strakte sig fra venlig forståelse over total ligegyldighed til ligefrem uforkammethed og barsk afvisning, når jeg fremsatte min forklaring – at bidragene var ligeså varierende, siger sig selv.

Mest indtryk gjorde det på mig, da en ung kone i en kælderlejlighed,

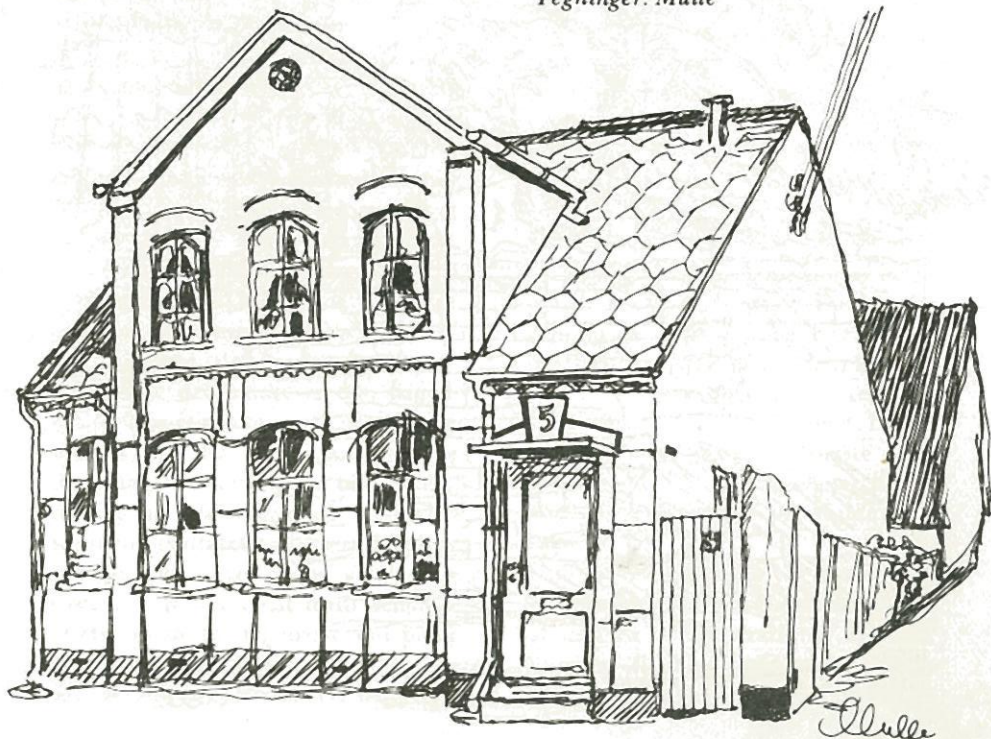
hvor hun boede med to-tre småbørn, der så blege og forknytte ud, sagde: – Jeg ville så gerne give Dem en god sum, men jeg har næsten ingen penge, for min mand er blevet arbejdsløs, og jeg kan ikke gå på arbejde, men hvis De vil nøjes med en krone, beder jeg Dem modtage den.

Således kan man altså også i vor tid – det var nogle år før velfærdssamfundet og bistandsloven havde set dagens lys – opleve "enkens skærv".

Jeg går aldrig igennem gaden – og jeg går der ret ofte – uden at mindes disse to tildragelser og uden at fryde mig over de tegn på velplejethed, der nu er gadens adelsmærke.

*Text: Bodil Erlandsen
77-årig journalist*

Tegninger: Mulle

Sammenslutningen af
Beboerforeninger i Odense
v/Bent Damsbo
Sct. Knudsgade 52
5000 Odense C.
(tlf. 139776)

Beboerforening for sanerings-
området Ridehusgadekvarteret.
v/Lars Høbye
Ridehusgade 43
5000 Odense C.

Beboerforening for Vesterbrokvarteret.
v/Maria Rytter
Jens Bentzonsgade 34
5000 Odense C.

Distrikt 177, Beboergruppen.
v/Niels Bentzen
Absalonsgade 36
5000 Odense C.

Edv. Brandesgades Beboerforening.
v/Roland Skov
Edv. Brandesgade 10
5000 Odense C.

Fredensgade Foreningen.
v/Pierre Debié
Fredensgade 22
5000 Odense C.

H. C. Andersensgade Foreningen.
v/Peder Damborg
H. C. Andersensgade 17
5000 Odense C.

Sct. Knudsgades Beboerforening.
v/Bent Damsbo
Sct. Knudsgade 52
5000 Odense C.